

de halvfine Hjem i vore Byer. Det kommer af, at en stor Del af vor Bondestand er bedre oplyst. Ikke alene dens mandlige Medlemmer ere det, men ogsaa dens kvindelige Medlemmer ere langt mere oplyste end Middelstandens Kvinder i Byerne, have fulgt langt bedre med, kende meget mere, have hørt flere Foredrag og deltaget i Højskolekursus, læse Bladene, og det ikke alene Nyhederne, de sensationelle Nyheder, men de Artikler, der findes af oplysende Natur. Den almindelige danske Bondeskone staar i Gennemsnit højt hævet over den almindelige Middelstands Hustruer i vore Byer. Følgen heraf er selvfølgelig, at Bønderkonerne betragte Tyendet i mange Tilfælde som deres jævnstillede, ikke som Redskaber, men som Mennesker, og behandle dem som saadanne. Tyendet deltager i de samme Maaltider som Husbonden, de deltage i de samme Adspredelser og samme Festligheder. At der saa uden for denne store Kreds af gode Husbønder, af udmærkede Mænd og Kvinder, findes en Del, og jeg tilføjer: destoværre en ikke ringe Del, som ikke er fulgt med i denne Udvikling, bliver en Sag for sig.

Men gaa vi til Byerne, indrømmer jeg det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds, at Forholdene lade overordentlig meget tilbage at ønske. En ung Pige, der har været Ekspeditrice eller Bogholderske eller været ansat paa et eller andet Kontor og bliver gift med en Fuldmægtig, en Assuranceagent eller lignende og faar sig en 2—3—4 Værelsers Lejlighed vil — jeg siger ikke i Almindelighed, men ofte er det Tilfældet — ikke erkende denne Tjenestepige, som hun antager, for mere end det Snavs, hun træder paa, og behandler hende derefter, saaledes at en saadan Frue og mange af den Slags Fruer have adskillige Synder paa deres Samvittighed og have i ikke ringe Grad bidraget til at gøre en stor Del af Tjenestepigerne løse paa Traaden, fordi disse ganske naturligt ikke holde af at være hos saadanne Mennesker, der behandle dem ikke som deres jævnstillede men som underordnede Væsener. Disse halvfine Folk, der lide af den ulyksalige Tro, at de ere bedre og finere end andre og betyde mere, ere de farligste for vore Tyender. Det er ikke i de store og virkelig fine Huse i vore Byer, i København og Provinsløstæderne, at der hyppigst lyder Klage fra Tyendets Side. Tværtimod, Folk, der virkelig ere i Besiddelse af Dannelse, ja, god Udvikling og lidt Race, tager ganske vist ikke Tjenestepiger og Karle med ind til Husbondens

Bord — og Tjenestefolkene bryde sig for Resten heller ikke om at komme der — men deres Folk have deres Ret, og de blive behandlede i hvert Tilfælde saa nogenlunde, og de klage ikke saa meget. Men, jeg gentager det, der er et meget stort Procenttal af Pladserne i vore Købstæder, hvor Pigerne blive behandlede daarligt, og naar de have Grund til at klage, er det i Reglen over Kvinderne, Mændene ere de bedste ogsaa som Husbønder. Middelstandens Kvinder i mange af vore Byer behandle tidt ikke deres Tjenestepige som et Medmenneske, byde hende Forhold, som ganske naturligt maa virke skræmmende paa den unge Pige, der kommer til at tjene i vedkommende Plads. Jeg kender saaledes adskillige Fruer hjemme i Aarhus, ikke mange, men dog nogle, der, naar de gaa ud at gøre Indkøb, købe særlige Madvarer til deres Tyende. En Ostehandler i Aarhus, som jeg kender, har saaledes fortalt mig, at det er rethypigt, at der kommer Fruer og siger, at de skulle have nogle Pund Ost af den og den Slags, og saa et halvt Pund „Pigeost“. Saaledes har man, kort sagt, en vis Mad for Herskabet og en vis Mad for Tyendet. Noget lignende kan maaske ogsaa findes enkelte Steder paa Landet, men jeg gentager: Forholdene ere daarligere i Byerne.

Ogsaa hvad Boligerne angaar, ere Forholdene yderst slette. Jeg kunde ønske, at der om denne Sag blev nedsat en Kommission, for det er naturligvis meget godt, at vi faa at høre fra Justitsministeren og fra mange andre Sider, at Forholdene ere blevne bedre. Den højtærede Minister slog jo paa, at hans Kollega, den højtærede Landbrugsminister, som vistnok er en Autoritet for den højtærede Justitsminister, skulde have udtalt, at Forholdene havde bedret sig ganske overordentligt i de senere Aar, hvad Boligerne angaar. Jeg skal dertil sige, at i hvor høj en Grad den højtærede Justitsminister end nærer Respekt for denne Autoritet, vil jeg ikke godkende det som egentlig passende med Forholdene. Hvori er der sket Fremskridt? Men jeg kunde, som sagt, ønske, at vi fik en Kommission nedsat til at undersøge disse Forhold, saaledes at vi virkelig fik Kendsgernerne frem, for da vil det vise sig, som det ogsaa blev sagt af det ærede Medlem for Vestervig (Barner), at Boligforholdene, Pige- og Karlekamrene i Byerne mange Steder ere grupvækkende. Hvis vi fik nedsat en Kommission til Undersøgelse af dette Forhold, skulde de ærede Medlemmer faa at se, at nogle af vore fineste